

Література

1. Висновок щодо виконання деяких ключових пунктів програми діяльності Кабінету Міністрів України «Реформи заради добробуту». Голос України 2001 № 158.
2. Гальчинський А. Відновити дієздатність держави // Економіка України. — 2000. — № 8. — С. 8.
3. Дорнбуш Р., Фишер С. Макроэкономика. — М.: ИНФРА-М, 1997.
4. Мельничук В. Економічне зростання і проблеми державного фінансового контролю // Економіка України. — 2004. — № 10.
5. Шабліста Л. М. Основні тенденції удосконалення галузевої структури суспільного виробництва в умовах його інтенсифікації // Проблеми соціалістичного відтворення: Темат. збір. — К.: АН УРСР Ін-т економіки, 1977.
6. Міжнародний центр перспективних досліджень. <<http://www.icps.kiev.ua/>>

УДК 346.546

Н. А. Новікова

МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ

Методологія аналізу економічних інтересів передбачає не лише визначення інтересів, як цілісної системи. Важливо розкрити внутрішні імпульси змін цієї системи, мотиви та чинники розвитку кожного інтересу. Тим більше, намагання різних суб'єктів реалізувати свої інтереси виникає за умов усвідомлення того, що це зумовить поліпшення їхнього життя або отримання інших благ чи вигід.

Зауважимо, що при аналізі потреб як першопричини трудової діяльності не ставиться за мету їхнє поглиблене висвітлення. Здебільшого основну увагу спрямовано на визначення сутності, структури мотиваційного механізму та шляхів його вдосконалення в умовах становлення регульованого ринкового господарства. При цьому мотивація пов'язується з конкретним типом активності особистості, широтою та змістом інтересів, економічною поведінкою.

Інше трактування мотивації і шляхів вдосконалення підприємницької діяльності підпорядковується, як правило, обґрунтуванню загальних рекомендацій щодо посилення впливу державного регулювання або використання конкретних форм реалізації мотиваційного фактору (заробітної плати, участі у доходах, соці-

ально-трудових відносин). Водночас надається двоїстість суті підприємництва як специфічного економічного ресурсу та виду соціально-економічної діяльності. Стимуляційний механізм розглядається у вигляді певної системи організаційно-економічних, правових, соціальних заходів і важелів, здатних сформувавши мотиви дій підприємців, які гармонізують їхні інтереси з інтересами суспільства.

Характерним для робіт обох зазначених підходів є використання концептуальних положень змістовних теорій мотивації (А. Маслоу, Ф. Герцберга, К. Альдерфа, Д. Мак-Келланда). У них економічні інтереси розглядаються як об'єкт управління, вплив на який здійснюється різноманітними методами. Разом із тим варто зазначити, що стан розробки проблеми мотиваційного забезпечення підприємницької діяльності свідчить про ігнорування економіко-теоретичного підґрунтя дослідження інтересів.

Варто виділити ще один підхід до аналізу економічних інтересів, який пов'язується з конкретними видами підприємницької діяльності. Йдеться, зокрема, про роботи, які присвячені малому підприємству та мотивації у ньому науково-технічної та інноваційної діяльності [1]. У них економічні інтереси розглядаються у контексті становлення соціально значущих організаційно-правових форм господарської діяльності, досягнення конкурентних переваг на внутрішньому та міжнародному ринках. Наголошується на недосконалості теоретико-методологічної бази, що негативно позначається на формуванні економічних інтересів і їх використанні для прогресивних зрушень у суспільному устрої.

За часів командно-адміністративної системи господарювання уявлення про інтереси формувалися на методологічних принципах повної чи часткової несумісності соціалізму і ринку. Визнавалася необхідність жорсткого підпорядкування особистого та колективного інтересів державному. Спроби розкрити глибинні підвалини теорії економічних інтересів зводилися до використання окремих висловлювань основоположників марксизму-ленінізму, нерідко без відповідної узгодженості з реаліями економічного та соціального розвитку. Проте, наприкінці 60-х рр. спостерігається прагнення до всебічного та системного дослідження інтересів як політико-економічної категорії, з'являються досить оригінальні підходи, ґрунтовні розробки, наукові узагальнення [2].

Однак на сьогодні не розроблено цілісної концепції перетворень системи економічних інтересів, мотивів поведінки людей в умовах ринкової економіки. Залишаються відкритими проблеми дослідження взаємозалежності між адаптаційною поведінкою

суб'єктів господарювання та впровадженням механізмів реформування власності, ролі державних інститутів в усвідомленні національної ідеї та визначенні механізмів її досягнення. Суттєвою прогалиною у дослідженні сучасного стану економічних інтересів є відсутність поглибленого аналізу процесів, що відбуваються на підприємствах різних форм власності й господарювання.

Варто зазначити, що в економіці України намітилися прогресивні інституційні зрушення. Зароджується і розвивається корпоративний сектор як результат реформування власності, процесів роздержавлення та приватизації державних підприємств. Змінюються економічні інтереси, притаманні централізованій плановій системі, з'являються нові суб'єкти-носії інтересів. Становлення підприємств із приватною, колективною або змішаною формами власності ламає традиційну структуру (систему) інтересів «державна — трудовий колектив — особа». Усі ці непрості, часто суперечливі зміни і зумовлюють необхідність поглибленого дослідження проблеми інтересів під кутом зору різних наукових шкіл.

Література

1. Сизоненко В. О. Формування і розвиток національної системи підприємництва: теоретико-методологічні аспекти і механізми їх реалізації. — К.: ВПЦ «Київський університет», 2004. — 229 с.
2. Интересы в системе экономических отношений социализма. — К.: Наукова думка, 1974. — 240 с.

УДК 351 (338.24)

Н. Г. Поплевічева

ПРІОРИТЕТИ ДЕТІНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

У сучасній економічній літературі під «тіньовою економікою» у більшості випадків розуміють створення офіційно незареєстрованої вартості товарів (послуг) і відсутність їх офіційного відображення у системі національних рахунків (СНР ООН 1993). Складовими тіньового сектора вважають так званий «чорний ринок» (або ж «кримінальну економіку» (black market) і «паралельну економіку» (hidden economy). У західній літературі часто зустрічається термін «сіра економіка» (grey economy). У ринковій си-